

Шведова Ганна Леонідівна,

доцент кафедри загальноправових дисциплін
Київського національного торговельно-
економічного університету, кандидат юридичних
наук, доцент

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ БЕЗПЕЦІ

Реформування системи забезпечення національної безпеки сьогодні стало одним із найактуальніших питань в Україні з огляду динаміки соціальних, економічних, політичних процесів, що відбуваються у світі.

Професор З. С. Варналій найнебезпечнішою інституціональною загрозою національній безпеці України вважає корупцію. Особливості корупції в Україні, на думку професора, полягають в тому, що вона не протистоїть формальній економіці, а існує в ній, слугуючи закономірним наслідком легальних статусів господарюючих суб'єктів, в тому числі об'єктів критичної інфраструктури. А корупційні відносини ґрунтуються на можливості використати будь-яке суспільне благо для тіншового обороту у власних інтересах [3, с. 60–61].

Постійний представник МВФ в Україні Й. Монглан оцінює втрати від корупції в 2% ВВП, про що він повідомив на Ukrainian Investment Forum 03.11.2017 р.

Серед причин поширеності корупції виділяють ряд кризових економічних явищ, коли в умовах спаду обсягів виробництва дедалі більше підприємств, юридичних і фізичних осіб вимушені брати кредити, дотації. За таких обставин збільшується кількість звернень до чиновників відповідних міністерств і відомств, внаслідок чого корупція стає всеосяжною. Також до причин відносять тінзацію економіки, яка підриває засади державності, функціонування державного апарату, оскільки однією з умов її наявності є поширеність підкупу працівників державних органів. Вважається, що корупція як соціальне явище існує в певних інституціональних межах, у яких економічні, правові, соціальні процеси впливають на неї, а вона чинить зворотній вплив на них [5, с. 42].

Поряд з цим передумовами високого рівня тінзації національної економіки визнаються неефективний інституціональний базис регулювання підприємництва та незадовільні умови здійснення підприємницької діяльності.

На думку професора І. В. Розпутенка, злочинні угруповання активно проникли у господарську діяльність стратегічно важливих підприємств, передусім у паливно-енергетичному комплексі, з метою створення комерційних структур, чинять тиск на вибір експортерів стратегічно важливої сировини, обсягів реалізації, розподіл коштів, отриманих від експорту. За допомогою корупційних схем такі угруповання розподіляють сфери впливу в цих галузях між собою [7, с. 160].

Масштаби поширення корупції залишаються найбільшою загрозою для соціально-економічного розвитку і безпеки України.

Однією з найбільш корумпованих сфер стратегічної економічної діяльності в Україні визнається містобудування. Внаслідок швидкої окупності інвестицій явище корупції у сфері містобудівної діяльності протягом останніх років було злочинних масштабів.

Корумповані зв'язки, які тісно налагоджені в органах законодавчої, виконавчої та судової влади, призводять до встановлення залежності їх від кримінальних структур, що забезпечує прийняття необхідних для цих структур рішень. Такі зв'язки становлять серйозну загрозу як національній, так і міжнародній безпеці, в тому числі безпеці об'єктів критичної інфраструктури.

Адже на сьогодні злочинні організації з корумпованими зв'язками продовжують контролювати лівову частку тіньового капіталу, протиправну діяльність, пов'язану з розкраданням бюджетних коштів, відмиванням злочинних доходів. І кількість таких організацій за останні роки збільшилась в 2 рази. Науковці та практики вважають, що організована злочинність в Україні трансформувалась в значну силу зі складною системою корумпованих зв'язків. Справедливим буде висновок про те, що сучасна криміногенна ситуація в Україні – якісно новий феномен, як за масштабами злочинних виявів, так і за ступенем їх руйнівного впливу на життєдіяльність суспільства, об'єкти критичної інфраструктури, адже протягом останніх років відбулась трансформація організованої злочинності в нашій країні, використовуються нові технічні засоби для здійснення протиправної діяльності.

Серед пріоритетних заходів із подолання корупції виділяють активну детінізацію економіки, що передбачає: виявлення та знешкодження економічного підґрунтя організованої злочинності в найбільш прибуткових стратегічних сферах (бюджетній, податковій, зовнішньо-економічній, кредитно-банківській); налагодження ефективного механізму повернення незаконно одержаних (виведених у тінь) коштів (активів).

Список використаних джерел

1. Варналій З. С. Корупція як інституціональна загроза національній безпеці України // Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст]. – Матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 8 груд. 2017 р.) // [Редкол. В. В. Черней, В. В. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – С. 59–63.

2. Мандебура В. О. Корупція: інституційна сутність та механізми подолання / В.О. Мандибура : монографія. – Київ : Парламентське видавництво, 2017. – 488 с.

3. Розпутенко І. В. Особливості корупції в Україні // Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі [Текст]. – Матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 8 груд. 2017 р.) // [Редкол. В. В. Черней, В. В. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – С. 158–161.